

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים בענינים מנהליים

עצ"מ 6090/05

עצ"מ 6130/05

בפני: כבוד השופטת מ' נאור
 כבוד השופטת ע' ארבל
 כבוד השופט א' רובינשטיין

המערערת ב-[עצ"מ](#)
 6090/05 והמשיבה 1 ב-[ע ע"מ](#) מ.ג.ע.ר - מרכז גבייה ממוחשבת בע"מ
[6130/05](#):

נ ג ד

המשיבה 1 ב-[ע ע"מ 6090/05](#)
 1. מי נתניה (2003) בע"מ והמשיבה 2 ב-[ע ע"מ](#)
[6130/05](#):

המשיבה 2 ב-[ע ע"מ 6090/05](#) 2. מילגם שירותים לעיר בע"מ
 והמערערת ב-[ע ע"מ](#)
[6130/05](#):

ערעור על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מנהליים בתל
 אביב-יפו ב-[ע ת"מ 2329/04](#) מיום 25.5.2005 שניתן על
 ידי כבוד השופט ע' מודריק

תאריך הישיבה: י"ח בטבת התשס"ו (18.01.2006)

בשם המערערת ב-[ע ע"מ](#) עו"ד דורון חגי
[6090/05](#):

בשם המשיבה 1 ב-[ע ע"מ](#) עו"ד אסף ביגר, עו"ד דנה שגיב

[6090/05:](#)

בשם המשיבה 2 ב- [ע"ע](#) עו"ד חן סומך

[6090/05:](#)

נושא התיק:

מכרזים, בקשת המערערת להכריז עליה כזוכה במכרז בעקבות פגם שנפל בערבות הבנקאית בהצעה שהגישה המשיבה 2 למכרז.

פסק-דין

השופטת מ' נאור:

1. שני ערעורים על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מינהליים בתל-אביב - יפו (כב' השופט מודריק) בעניין מכרז למתן שירותי גבייה שהוציאה מי נתניה (2003) בע"מ (להלן: מי נתניה) - תאגיד שהוקם ופועל פי [חוק תאגידי מים וביוב](#), התשס"א-2001. המציעים התבקשו לנקוב בדמי הזכיון שיימסרו למי נתניה בגין הזכות לטפל בגביית חיובי מים וביוב בתמורה לעמלת גבייה שתיכלל בסכום הגבייה.

2. למכרז הוגשו שתי הצעות: הצעתה של מילגם שירותים לעיר בע"מ (להלן: מילגם) והצעתה של מ.ג.ע.ר מרכז גבייה ממוחשבת בע"מ (להלן: מ.ג.ע.ר).

מילגם ומ.ג.ע.ר הנן בעלות דין בפנינו וכל אחת מהן מערערת נגד חלק אחר מפסק דינה של הערכאה הראשונה.

3. ההצעה שנקבעה כהצעה הזוכה במכרז היתה הצעתה של מילגם. מילגם הציעה דמי זכיון גבוהים יותר. מ.ג.ע.ר הגישה עתירה לבית המשפט לעניינים מינהליים, בטענה כי נפל פגם בערכות שהגישה מילגם. בקצרה ייאמר כאן כי בית המשפט המחוזי קיבל את טענת מ.ג.ע.ר וקבע כי אכן נפל פגם בערכות שהגישה מילגם, ועל כן פסל את הצעתה. אחרי פסילת הצעתה של מילגם נותר לדון בשאלה אם יש מקום לקבוע שמ.ג.ע.ר, שנותרה כמציעה יחידה, זכאית להיות הזוכה במכרז. ועדת המכרזים, בפניה היו שתי ההצעות, לא דנה בזמנו בשאלה זו. בית המשפט קבע כי מ.ג.ע.ר הגישה תדפיס לא עדכני של רשם החברות למכרז, אף שמונו בחברה שלושה מנהלים חדשים, ואין (כנראה) אישור רו"ח או עו"ד בדבר רשימת המנהלים, וכך נוצר רושם מטעה בדבר זהותם. בית המשפט לא קבע כי פגם זה פוסל את ההצעה, אלא החזיר את הדיון לוועדת המכרזים. כלשוננו:

"התוצאה"

מקיבוץ העובדות והמסקנות מתבקשת תוצאה של קבלת העתירה בחלקה, במובן של ביטול החלטת ועדת המכרזים בדבר זכיית חברת מילגם. משמעות הדבר היא שהצעת מ.ג.ע.ר נותרה כהצעה יחידה. עובדה זו, פער המחירים בין ההצעות וכן העובדה שבהצעת מ.ג.ע.ר נפלו פגמים במסמכים שנועדו להציג פרופיל מלא של המציעה, מוליכות לקביעה של החזרת המכרז לוועדת המכרזים כדי שזו תשקול אם בנסיבות העניין ניתן להעניק את הזכייה לעותרת או שמא ראוי לנקוט הליכי מכרז חדשים".

4. לאחר פסק דינו של בית המשפט המחוזי החליטה ועדת המכרזים לבטל את המכרז, ובשלב מאוחר יותר הודיעה כי החליטה, ביום 4.8.2005, לבצע את הליכי הגבייה באופן עצמאי, כשהחלטה זו תיבחן על ידה מחדש באוגוסט 2006. ההחלטות המאוחרות לפסק הדין אינן עומדות ואינן יכולות לעמוד לפנינו להכרעה (אף שנעשה נסיון מצד מי נתניה בסיכומיה לגרור את הדיון גם לאירועים

המאוחרים לפסק הדין). הוסכם בין הצדדים כי במידת הצורך תוענק לשתי המציעות הארכת מועד להגשת עתירה מינהלית, בעניין האירועים המאוחרים.

5. מילגם טוענת כי לא היה מקום להורות על פסילת הצעתה; כי אין פגם בערבותה; ומכל מקום - לא היה מקום להתערב בהחלטת ועדת המכרזים שמצאה שהפגם, אם קיים, הוא פגם טכני. מ.ג.ע.ר טוענת בערעורה כי לא נפלו בהצעתה כל פגמים מהותיים וכי בית המשפט צריך היה לקבוע כי היא הזוכה במכרז על אף היותה הצעה שנותרה יחידה.

הטענה: פגם בערבות של מילגם

6. הזכרנו לעיל כי בית המשפט המחוזי פסל את הצעתה של מילגם בשל פגם בערבות. עתה נפרט. בערבות הבנקאית שהגישה מילגם הוסף משפט שאיננו מופיע בכתב הערבות שצורף למכרז, ובו נאמר: "דרישה שתוגש בפקסימיליה לא תחשב כדרישה לענין כתב ערבות זה".

7. נוסח הערבות איננו תואם את הטופס שצורף למסמכי המכרז, בו אין תוספת כזו. לעומת זאת, בכתב הערבות שהוציא בנק לאומי לבקשת מ.ג.ע.ר, לא מופיעה תוספת כזו. מ.ג.ע.ר חתמה בבנק לאומי על נספח לבקשה להוצאת כתב ערבות, בו נכתב: "הואיל ובקשתי מכס, בהתאם לבקשה הרצ"ב כחלק בלתי נפרד, להוציא כתב ערבות בנוסח השונה מהנוסח המקובל בבנק, בין היתר, בנושאים המסומנים להלן...". אחד הנושאים המסומנים הוא שלא יצויין בכתב הערבות איסור על משלוח דרישה בפקסימיליה, ועל כן יכבד הבנק גם דרישה שתגיע בדרך זו. גם בדיעבד הבנק אישר בכתב - לבקשת מ.ג.ע.ר לצורך העתירה המינהלית - שעל פי הנחיות מ.ג.ע.ר הערבות לא הוצאה על פי הנוסח המקובל בבנק לפיו "דרישה בכתב" (כנידרש בחילוט הערבות) אינה כוללת דרישה שתגיע באמצעות הפקסימיליה.

8. מן הערבות שהגישה מ.ג.ע.ר יחד עם המסמכים שנזכרו ניתן ללמוד, ועוד נעמוד על חשיבותו של עניין זה, כי בעת הרלבנטית למכרז זה ניתן היה להשיג, לפחות בבנק לאומי, וכפי שעשתה מ.ג.ע.ר, ערבות בנוסח שאיננו הנוסח הסטנדרטי של הבנק. כתב הערבות שהציגה מ.ג.ע.ר מאפשר הצגת דרישה לחילוט בפקסימיליה.

9. בעת מתן החלטתה של ועדת המכרזים הייתה קיימת פסיקה של בית משפט זה לפיו פגם בערבות, יש בו בדרך כלל כדי לפסול הצעה, וכי בדרך כלל, יש לראות בפגמים בערבות פגמים מהותיים המביאים לפסילת ההצעה (ראו, למשל, [עצ"מ 10064/04](#) מרגלית ש.א. רכב בע"מ נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, להלן: עניין מרגלית) והאסמכתאות הנזכרות בפסקה 7 לפסק דינו של השופט עדיאל ובפסק דינה של השופטת ביניש). השופטים עדיאל וביניש, בדעת הרוב בעניין מרגלית, קבעו בעובדות של אותו מקרה, כי הערבות שהגישה העותרת היתה פגומה. השופט לוי, בדעת מיעוט, סבר כי היתר שנתנה ועדת המכרזים שם לתקן את הערבות - היה תקין.

10. בענייננו, השופט מודריק מזכיר את פסק הדין בפרשת מרגלית ומציין כי פסק דין זה מוליך למסקנה (שהוא אינו מסתיר שאין הוא שלם עמה) כי יש לבטל את זכייתה של מילגם.

מילגם, בערעורה, עומדת על כך שבעת מתן החלטתה של ועדת המכרזים היו קיימים, כפי שיפורט, פסקי דין סותרים של בתי המשפט המחוזיים בשאלת משמעות התוספת לפיה לא ניתן להציג דרישה לחילוט ערבות בפקסימיליה. נוכח קיומם של פסקי דין סותרים, מותר היה לוועדת המכרזים, כך הטענה, לבחור באחת החלופות שאימצו [בתי המשפט](#) המחוזיים, ולא היה מקום לכך שבית המשפט יתערב בשיקולי הועדה.

11. לענין זה, מצביעה מילגם תחילה על פסק דינו של השופט זפט ב-[ה"פ \(מחוזי, ת"א\) 11122/99](#) א. ארנסון בע"מ נ' מפעל הפיס (לא פורסם, להלן: עניין ארנסון), שם קבע השופט זפט כי התנאי נגד הוצאת הדרישה בפקסימיליה מהווה הכבדה על דרך מימוש הערבות. על כן (ומטעמים אחרים) הערבות שנדונה שם אינה מקיימת את טעמי המכרז.

עוד מזכירה מילגם את [עת"מ \(מחוזי, ת"א\) 1375/01](#) סני שירותי תברואה בע"מ נ' עיריית תל אביב יפו (לא פורסם), שם קבע השופט זפט כי תוספת כזו היא פגם טכני שאינו גורע במאומה מזכות מוציאי המכרז כלפי הבנק. על פי הטופס שצורף למכרז באותה פרשה הדרישה לחילוט צריכה להישלח בדואר רשום או להימסר במסירה אישית כנגד חתימת הבנק. בענייננו - טופס הערבות שונה, ולכן לא ניתן ללמוד מפסק דין זה לענייננו.

מנגד, מסתמכת מילגם על החלטתי בבית המשפט המחוזי ב-[ה"פ \(מחוזי, י-ב\) 599/99](#) א.ג.י. בניה ופיתוח בע"מ נ' משרד הבינוי והשיכון (לא פורסם, להלן: פרשת א.ג.י.). בעניין זה נדונו כמה כתבי ערבות של מציעים במכרז וביניהם כתב ערבות של חברה בשם "דונה חברה להנדסה ובנין בע"מ". שם, קבלתי את עמדת המדינה לפיה התוספת לכתב הערבות של "דונה" בדבר אי כיבוד דרישת תשלום שתגיע בפקסימיליה אינה מבהירה אלא את המובן מאליו, ועל כן, אין פגם בהצעה בה מופיע תנאי זה, ולכל היותר, הפגם הוא פגם פורמאלי.

ולבסוף: בפסק דין מאוחר יותר של השופט זפט ב-[עת"מ \(מחוזי, ת"א\) 1292/02](#) דשא איכות הסביבה בע"מ נ' עיריית פתח תקווה (לא פורסם, להלן: עניין דשא), שם עמד לדיון (בין השאר) נוסח כתב ערבות שהגיש מציע במכרז בו צויין כי "דרישה בכתב כאמור בערבות זו, אין פירושה דרישה שתגיע לבנק באמצעות פקסימיליה טלקס או מברק, ודרישה כזו לא תיחשב כדרישה בהתאם לערבות זו". השופט זפט הזכיר בעניין דשא את פסק דינו בפרשת ארנסון ואת פסק דיני בפרשת א.ג.י., וציין כי נמצא שבפני הוועדה עמדו פסיקות סותרות של שני בתי משפט

מחוזיים. במצב דברים כזה, כך קבע, אם בחרה הועדה לנהוג על פי פסיקת בית המשפט המחוזי בירושלים (קרי, פרשת א.ג.י.), החלטה כזו לא תחשב לבלתי סבירה כל עוד לא נשתרבו להחלטה שיקולים זרים. על כן, קבע השופט זפט כי אין הוא מוצא לנכון להתערב בהחלטת ועדת המכרזים שם שלא לפסול את המציעה שהגישה ערבות זו, אף שדעתו שלו בפרשת ארנסון - לא השתנתה.

12. מילגם טוענת כי גם בענייננו מותר היה לוועדת המכרזים, נוכח הפסיקה הסותרת של בתי המשפט המחוזיים, ובהעדר פסיקה של בית משפט זה, לבחור בדרך שאינה פוסלת את הערבות, כפי שפסק השופט זפט בעניין דשא. בין כך ובין כך, גם אם מדובר בפגם, אין זה לטענתו אלא פגם טכני. בפרט, לא היה הפגם צריך להביא לפסילת ההצעה: בערבות נקבעו ממילא שבעה ימים "מיותרים", כך שניתן היה להעביר את הערבות ביד או בדואר במהלך אותם שבעה ימים בלי להחמיץ את המועד, ובלי לחץ זמנים, ועל כן לא נהנתה מילגם מכל יתרון הפוגע בשוויון בין המצביעים.

הדין: האם כתב הערבות פגום

13. כפי שהראיתי לעיל, בשנים האחרונות ניכרת מגמה של החמרה בכללים הנוגעים לערבות, כשהכלל הוא שבדרך כלל, פגם בערבות נחשב לפגם מהותי בהצעה (פרשת מרגלית והאסמכתאות שם). לקו מחמיר זה שותפה אני על דרך העקרון. בפרשת א.ג.י. שנזכרה לעיל, עליה מסתמכת מילגם, ציינתי, בעניין ערבות של מציע אחר (א.ג.י.) שהיו בערבותו פגמים רבים וערבותו נמצאה פסולה:

"עמדתי היא כי אין להטיל על ועדות מכרזים להכשיר ערבויות שעלולות לסבך את מוציא המכרז בהתדיינויות משפטיות. מותר להן לדקדק ולהיות פורמאליסטיות בעניין כתבי הערבות. בענייננו מדובר במכרז לכמה מתחמים. היו מציעים רבים. אין לצפות מהיועצים המשפטיים של ועדות המכרזים הנדרשים

למתן עצה משפטית על אתר, לערוך מחקר משפטי מקיף בכל סוגייה של פגם בערבות. יתרה מזו: אפילו יערוך היועץ המשפטי של ועדת המכרזים מחקר משפטי מקיף, לא בהכרח מה שיסבור הוא בעת הדיון, הוא גם מה שייקבע בסופו של דבר בהליך השיפוטי.

מותר, לעומת זאת, לצפות ממגישי ההצעות ומהבנקים לדקדק ולהקפיד בעניין ניסוח כתבי הערבות. דרישה כזו להקפדה על נוסח הערבות הנדרש, יש בה כדי לתרום לייעילות הליכי המכרזים ככלל. ועדות מכרזים נותנות החלטות; לעתים מזומנות החלטותיהן גוררות דיונים בבתי המשפט; לעתים מוצאים צווי מניעה; הליכי המכרז נעצרים כתוצאה מכך; פרקליטים ושופטים מקדישים זמן ניכר לליבון הפגמים בכתבי הערבות וסיווגם כ'מהותיים' או 'טכניים'. זמן ניכר כזה, כפי שמוקדש בהליך השיפוטי, אינו עומד לרשות הוועדות. הן זכאיות, להשקפתי, לדקדק בנושא הערבות".

לדברים אלה אוסיף היום הערה, לגבי סיווג הפגמים כ"מהותיים" או "טכניים": במקרים רבים אין בסיווג האמור כדי לקדם את ההכרעה, משום שחוזרת השאלה למקומה מהו פגם "מהותי" ומהו פגם "טכני". דומה שהשאלה האמיתית היא האם הפגם שנפל הינו מסוג הפגמים המצדיקים ביטול ההצעה אם לאו.

בפרשת א.ג.י. קבלתי את טענת המדינה ולפיה "התוספת של אי כיבוד דרישת תשלום שהגיעה בפקסימיליה אינה מבהירה אלא את המובן מאליו, כי במישור המימוש של הערבות דרישה לתשלום חוב צריכה להיות מוגשת במסמך המקורי לצורך העמדתו לפרעון". עוד ציינתי שם, כי הבנקים אינם נוהגים לכבד ערבות הנשלחת בפקסימיליה.

אכן זה היה - על פי הראיות שהובאו שם - מצב השוק בתחילת שנת 2000, עת ניתן פסק הדין בפרשת א.ג.י.. היום פני הדברים שונים: כפי שמוכח באמצעות הערבות שהגישה מ.ג.ע.ר והתכתבויותיה עם בנק לאומי עליהן עמדתי,

נענה בנק לאומי לבקשת מ.ג.ע.ר לשינוי כתב הערבות הסטנדרטי שלו. על פי כתב הערבות הסטנדרטי יש, אכן, איסור על משלוח דרישה בפקסימיליה, אך הבנק שינה את הנוסח לבקשת מ.ג.ע.ר. מכאן ראייה ניצחת שבתנאי השוק של מועד המכרז שלפנינו - ניתן היה להשיג ערבות בנוסח התואם, במדויק, את דרישות המכרז. נוכח שינוי תנאי השוק חוזר, לדעתי, העקרון הכללי לפיו יש להקפיד ולדקדק בענייני ערבות. על כן, דעתי היא, שלא כפי שפסקתי בבית המשפט המחוזי בפרשת א.ג.י. לעניין ערבותה של "דונה", כי כתב הערבות שהגישה מילגם - פסול הוא.

14. מילגם טוענת, עם זאת, כי גם אם יסבור בית המשפט, בדיעבד, כי נפל פגם בערבות שהציגה, לא היה מקום להתערב בשיקול דעתה של ועדת המכרזים. היו לפני היועץ המשפטי של הועדה פסקי דין סותרים: חלקם (פרשת א.ג.י.) "מכשירים" ערבות כזו וחלקם פוסלים אותה. בנסיבות אלה, מותר היה לוועדת המכרזים לבחור בקו הפחות מחמיר, ואין לצפות מועדת המכרזים להכריע בין בתי המשפט המחוזיים.

15. לדעתי, אין מקום לקבל את הטענה. הסוגייה בעניין המצאת דרישת החילוט בפקסימיליה לא הוכרעה עד כה בפסיקתו של בית משפט זה ולא היתה בה הלכה מחייבת. על כן אינה מתעוררת בענייננו השאלה הסבוכה, כשלעצמה, בדבר התחולה בזמן של שינויה של הלכה.

16. על כן, נראה לי כי בצדק פסל בית המשפט המחוזי את הצעתה של מילגם. הלקח מפרשה זו ומהתדיינות הסבוכה בסוגיית הפגמים בערבויות הוא, כפי שצינתי, שעל המציעים, הבנקים וועדות המכרזים להקפיד על דרישות הערבות שבמכרז הקפדה יתרה.

טענת מ.ג.ע.ר - לא היה מקום להחזרת הדיון לוועדת המכרזים

17. קיבלתי, כאמור, שנפל בערבות שהוצגה על ידי מילגם פגם שהצדיק את פסילת הצעתה. מתעורר, איפוא, הצורך לדון בעתירתה של מ.ג.ע.ר, הקובלת על כך שבית המשפט המחוזי נמנע מלקבוע כי היא הזוכה במכרז, והורה על החזרת הדיון לוועדת המכרזים.

ודוק: החלטותיה של ועדת המכרזים המאוחרות לפסק דינו של בית המשפט המחוזי אינן נושא ההתדיינות שלפנינו. לענין זה מוסכם על הצדדים כי במידת הצורך תינתן הארכת מועד להגשת עתירה מינהלית. מה שעומד על הפרק הוא ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי אשר נמנע מלקבוע שמ.ג.ע.ר היא הזוכה במכרז, כפי שלטענת מ.ג.ע.ר צריך היה לעשות. מ.ג.ע.ר מצביעה על כך שהצעתה עלתה ב-13% על האומדן המוקדם של מי נתניה. על כן, צריכה היתה מי נתניה, לטענתה, לקבל את הצעתה על אף היותה הצעה יחידה. מ.ג.ע.ר מפנה ל- [ע"מ 1966/02 המועצה המקומית מג'אר נ' אברהים, פ"ד נו \(3\) 505, 516 ול- ע"א 6283/94 "מנורה" איזי אהרון בע"מ נ' מ"י, פ"ד נא \(1\) 21, 27-28.](#)

18. ואולם, וכפי שבואר, השאלה אם צדקה ועדת המכרזים בהחלטתה שניתנה בעקבות פסק דינו של בית המשפט המחוזי אינה מתעוררת כלל בגדרי הערעור על פסק הדין לגופו. השאלה איננה, איפוא, אם יש או אין הצדקה לפסילת ההצעה בהיותה הצעה יחידה, אלא אם צדק בית המשפט המחוזי כשהחזיר את הדיון לוועדת המכרזים. לדעתי די בתקנה 23 [לתקנות חובת המכרזים](#), התשנ"ג-1993 כדי להצדיק את החלטת בית המשפט המחוזי להחזיר את העניין לוועדת המכרזים. השאלה אם צדקה הועדה באופן בו הפעילה את שיקול דעתה הינה שאלה מוקדמת.

19. על כן, גם דין ערעורה של מ.ג.ע.ר להידחות.

20. סוף דבר: אם תישמע דעתי נדחה את שני הערעורים בלא צו להוצאות.

ש ו פ

ט ת

השופטת ע' ארבל:

אני מסכימה.

ש ו פ

ט ת

השופט א' רובינשטיין:

א. מסכים אני לפסק דינה של חברתי השופטת נאור. חברתי מציינת, כי "הלקח מפרשה זו ומההתדיינות הסבוכה בסוגיית הפגמים בערבויות הוא ... שעל המציעים, הבנקים וועדות המכרזים להקפיד על דרישות הערבות שבמכרז הקפדה יתרה". לא זו בלבד שאני מצטרף לכך בכל לב, אלא לדידי ההקפדה היתרה צריך שתחול לא רק על ענייני ערבות בלבד, אלא על כל תנאי מתנאי המכרז. פשיטא הוא, כי ככל שיוותר כר מועט יותר ל"פרשנות יצירתית" של תנאי מכרז, כן ייטב לשוויון, להגיונות, ולעשיית צדק עם כולי עלמא. הותרת מרווח לפרשנות בענייני מכרזים משמעה, כפי שציינה חברתי בפרשת א.ג.י, חוסר יעילות וביטול זמן בועדות המכרזים, דיונים שיפוטיים לאחר מכן, וכיוצא בזה; ולא למותר לציין כי כל ההתדיינויות הללו עולות ממון רב לקופות הציבור וגם לצדדים אחרים. ולא אלה בלבד, אלא גם – ובל אחטא בשפתי – במכרז הנתון לפרשנות פתוח פתח לשאלות של טוהר המידות (אין הדברים נאמרים כלפי העניין שבפנינו כשלעצמו). כל אלה נאמרים כמשקל-נגד לנטייה הרווחת לעתים להקל ראש בפורמליות של מכרזים, ובדרך כלל הקלת הראש תהא כשהיא נוחה למקל הראש ומשיגה לו

יתרון. אשר על כן, לדידי על מגישי הצעות במכרזים לבדוק בשבע עיניים אם מילאו אחד לאחד את התנאים למיניהם, ובבוא ועדות המכרזים לדון בהם, גישתן צריכה להיות קפדנית. אשר להבחנה בין פגמים "מהותיים" ו"טכניים", זו אינה פשוטה כידוע ויש בה פתח לפלפולים לא מעטים שחכמי הישיבות השוקדים יום ולילה על תלמודם לא היו בוראים כמותם. חברתי מציינת בדיון, כי השאלה האמיתית היא "האם הפגם שנפל הינו מסוג הפגמים המצדיקים ביטול ההצעה אם לאו", וככל שימעטו פגמים כן ימעטו שאלות. לעניין זה יש לזכור כי חברי ועדות המכרזים על פי רוב אינם משפטנים; ייעוץ משפטי צמוד הוא נחוץ, אך גם הוא עלול לעמוד חסר אונים בנסיבות של הצורך להחליט על אתר. כמובן יהיו מקרים שפגם יהא זניח בגדרי השכל הישר, או יימצא כדי כך בתוך המובן מאליו, שלא יהא מקום לפסול בגינו; אך מקרים אלה הם לדעתי החריג שבחריג, והכלל הוא כי פגם הוא פגם ותוצאותיו עמו. אם לא כן, במציאות הישראלית, שאין צריך להכביר עליה מלים, יש חשש לא מבוטל למדרון חלקלק, ופתח שהוא "כחודה של מחט" עלול להיפתח כפתח "שיהיו עגלות וקרונות נכנסות בו" (שיר השירים רבה, ה').

ב. את הצורך לדקדק בתנאיהם של מכרזים אפשר ללמוד גם מדרישות היושר שבמשפט העברי (ראו [עצ"מ 7357/03 רשות הנמלים נ' צומת מהנדסים, פ"ד נט\(2\) 145, 173-175](#)). אין צורך להגיע למצב שבו מתלבטים בדק לעומת הדק מן הדק (ראו לדקויות ואפיון רע"ט 7504/95 יאסין נ' רשם המפלגות, פ"ד נ(2) 45 (הנשיא ברק בעמ' 70, השופט – כתארו אז – חשין בעמ' 74)).

ג. כללו של דבר, מגיש הצעה המדקדק בתנאי מכרז ראוי שייצא נשכר, והמחמיר עם שאינו מדקדק בהם - תבוא עליו ברכה.

הוחלט כאמור בפסק דינה של כב' השופטת מ' נאור.

ניתן היום, כ"ט בשבט תשס"ו (27.2.2006).

מרים נאור 54678313-6090/05

ש ו פ

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת

ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 05060900_C06.doc ע

מרכז מידע, טל' 02-6593666 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)